

TÜSİAD

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

HALUK DİNÇER'İN

“İŞ DÜNYASI BAKIŞ AÇISIYLA TÜRKİYE'DE YOLSUZLUK”

SEMİNERİ AÇILIŞ KONUŞMASI

26 Kasım 2014

İstanbul, Sabancı Center

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

TÜSİAD “İş Dünyası Bakış Açısıyla Türkiye’de Yolsuzluk” seminerimize hepiniz hoş geldiniz.

Rüşvet ve yolsuzluk zaman ve coğrafyadan bağımsız olarak, gelişmekte olan ülkelere kadar, tüm ülkelerin öncelikli sorunlarından biri... Dünya Ekonomik Forumu yolsuzluğun dünya genelinde iş yapma maliyetini yüzde 10 artırdığını tahmin ederken yapılan çalışmalar yolsuzluğun maliyetinin küresel Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın yüzde 5’ini oluşturduğunu gösteriyor. Avrupa Komisyonu’nun Şubat 2014’te yayımladığı AB Yolsuzlukla Mücadele Raporu, yolsuzluğun AB ekonomisine yıllık tahmini maliyetinin 120 milyar Euro olduğunu söylüyor. Dünya genelinde ise yılda rüşvete ödenen paranın 1 trilyon doların üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Ancak ilgili literatür gösteriyor ki, yolsuzluğun maliyeti ödenen rüşvet tutarlarının çok daha ötesinde. İş dünyası özelinde rüşvet ve yolsuzluk, bir yandan piyasada rekabeti bozarak verimliliği düşürürken, diğer yandan sosyal yapıda uzun süreli hasarlara, hukuk devleti güveninde erozyona ve elbette ülkelerin itibar kayıplarına neden oluyor. Yolsuzluğun neden olduğu bu tür finansal, hukuki ve itibar riskleri yatırımları da olumsuz etkiliyor.

Görüldüğü üzere, yolsuzluğun yarattığı kayıplar sadece ekonomiyi değil tüm toplumu etkiliyor. Yolsuzluk, hüküm sürdüğü toplumlarda kurumlara ve düzene duyulan güveni sarsarken, adalet duygusu zedeleniyor, toplumsal ahlak erozyona uğruyor. Sadece bugünümüzden değil, çocuklarımızın geleceğinden, onların adil ve müreffeh bir toplumda yaşama haklarından da alıyor. İşte yolsuzluğun topluma tüm bu dolaylı maliyetlerini de hesaba kattığımızda bilanço gerçekten çok ağır...

Bugün gelişmiş ülkelerin birçoğu, AB ve OECD gibi çeşitli platformlarda yolsuzluğu ana gündem maddeleri arasına alarak yolsuzlukla mücadelede küresel çözüm önerileri üretmeye çalışıyorlar. Bu çabalarının nedeni rüşvet ve yolsuzluğun en çok bu ülkelerde görülmesi değil, küresel ekonominin önemli birer aktörleri olarak yolsuzluğun liberal piyasalar üzerindeki yıkıcı etkilerini en yakından deneyimleme şansına sahip olmaları... Ve elbette bir diğer önemli nedeni ise, konumuz algı olduğu için, bu ülkelerdeki şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin kendilerine bu konunun açıklıkla tartışabilme cesaretini vermesi...

Bu anlamda geçtiğimiz günlerde G-20 liderlerinin, yolsuzlukla mücadeleyi kalıcı bir konu olarak gündemlerine katmalarını, yolsuzlukla mücadelede gelişmekte olan ülkelerin de sorumluluk alması ve somut taahhütte bulunması açısından önemli buluyoruz. Eylem maddelerinde yer alan birçok politika önerisi Türkiye’nin de halihazırda çözülmeyi bekleyen

sorunlarına işaret ediyor. Bu doğrultuda, Türkiye'nin 2015 yılında G20 dönem başkanlığını devralacak olmasını bu açıdan da önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Başbakanımız Sayın Davutoğlu'nun Türkiye'nin G20 başkanlığı döneminde yolsuzlukla mücadeleye ilişkin bir stratejisinin olacağını açıklaması son derece önemli bir açılım olarak görüyor ve takdir ediyoruz. Bu anlamda kamuoyuyla dün paylaştığımız, "Türkiye 2015 G20 Dönem Başkanlığı Önerileri için İş Dünyasının Öncelikleri" raporumuzun da önemli bir bulgusunu paylaşmak isterim. 6 ülkede yaptığımız araştırma, iş dünyasının yolsuzlukla mücadeleyi G20'nin ilk üç önceliği arasında görmek istediğini ortaya koydu. TÜSİAD olarak G20'nin iş dünyası ayağı olan B20'deki aktif rolümüzle bu konuda her türlü desteği sağlayacağız.

Değerli Konuklar,

TÜSİAD olarak 26 Şubat 2013 tarihinde gerçekleştirdiğimiz basın toplantısında, rüşvet ve yolsuzlukla mücadeleyi 2013- 2014 yılı TÜSİAD faaliyetlerimiz arasına aldığımızı açıklamıştık. O tarihte bu kararı alırken iki amacımız vardı. Bunlardan ilki; sosyolojik, politik, hukuki ve ekonomi boyutlarıyla tüm toplumu etkileyen yolsuzluğa ilişkin kamuoyunda bir farkındalık yaratmaktı. Bir diğer amacımız ise iş dünyası, kamu ve sivil toplumu bir araya getiren bir platform sağlayarak yolsuzlukla mücadele için çözüm önerileri tartışmalarına katkı sağlamaktı.

Bu amaç doğrultusunda yolsuzluğun hem bir tarafı hem de bir mağduru olarak iş dünyasının yolsuzluk algısını ölçmek amacıyla İstanbul genelinde bir anket gerçekleştirdik. Ankette iş insanlarının yolsuzluğa bakış açısının yanı sıra gelecek beklentilerini ve çözüm önerilerini sorduk. Biraz sonra anketin sonuçlarını ayrıntılı bir sunumla sizlerle paylaşacağız ancak şimdiden belirtmek isterim ki, ankette sizleri olağanüstü derecede şaşırtacak bir bulgu bulamayacaksınız. Bunu söylüyorum çünkü bugün burada hepimiz aslında, Türkiye'de ve önemli sayıda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede, yolsuzluğun bir vakia olduğunu ve yaygınlaşma eğiliminde olduğunu zaten tahmin edebiliyoruz. Çok daha fazla endişe verici olan durum ise ki, farkındalık yaratma ihtiyacı zaten bu noktadan hareketleniyor, yolsuzluktan endişe duymamak veya yolsuzluğu içselleştirmek veya yolsuzlukla mücadeleden vazgeçmek(!)... Dolayısıyla bu tür çalışmaların yararı, yolsuzluğu sadece rakamlar ile ölçmek değil, topyekun bir mücadele için farkındalığı yaygınlaştırmak.

Bu başlıkta bir çalışma yapmak ve bu çalışmanın içinde İstanbul anketini gerçekleştirme nedenimiz de zaten mikro ölçekte iş dünyasının yaşadığı, sezinlendiği bu olguyu istatistiki olarak sınamak ve desteklemektir. Sonuç büyük ölçüde beklediğimiz gibi oldu, anket bize bir kez daha teyit etti: “Türkiye’de yolsuzluk var ve yolsuzluk algısı artma eğiliminde...”. Yani bir algı operasyonundan bahsetmiyoruz, algının kendisinden ve bu algının uluslararası çalışmaları teyit ettiğinden bahsediyoruz.

Bizler yolsuzluk ve rüşvette alan kadar veren bir elin de olduğunun biliyor ve yolsuzluğun sebebi olarak sadece belirli kişi veya kurumları hedef göstermeyi elbette doğru bulmuyoruz. Ve yolsuzluğun sadece dönemsel değil, çok uzun zamandır var olduğunu biliyor, ancak sistematikleşme ve içselleştirilme ihtimalinden de büyük rahatsızlık duyuyoruz. Bugün gelinen durumun, tüm toplum kesimlerinin doğrudan veya dolaylı payı olabileceğini düşünüyoruz. Siyasi rant veya kişisel çıkar için kamu kaynaklarını kötüye kullanan bazı siyasetçilerin, kendi menfaatleri için adil rekabeti, çevreyi ve içinde buldukları toplumu hiçe sayan bazı iş insanlarının, etik değerler ile bağdaşmayan ve yolsuzluğu ve rüşveti belirli koşullarda mazur gören anlayışın, bu süreçte payı olsa gerek. İşte bu nedenle bireylerden kurumlara, özel sektör, kamu ve sivil toplumdaki toplumun tüm kesimlerine herkes yolsuzlukla mücadelede gerekli iradeyi göstermedikçe ve elini taşın altına koymadıkça başarıyla ulaşmak mümkün gözüküyor. Bu tespit yolsuzlukla mücadele etmek isteyen tüm ülkeler için geçerli...

Yolsuzlukla mücadelede tek bir muhatap olmadığı gibi her ülkeye uygun tek bir reçete de yok. Mevzuatın iyileştirilmesi ve idari kapasitenin artırılması yolsuzlukla mücadelede önemli adımlardır ancak topyekün bir mücadele için yeterli değildir. TÜSİAD olarak salt ekonomik konuların dışına çıkıp, eğitim, kadın, gelir dağılımı, hukukun üstünlüğü ve demokratik reformlar gibi bizce kalkınmanın çok önemli bileşenleri olduğunu düşündüğümüz alanlarda çalışan bir kurumuz bildiğiniz gibi. Yine görüyoruz ki, yolsuzlukla mücadele gibi toplumun refahını doğrudan etkileyen bu sorunun da altında yine benzer kalkınma başlıkları bulunuyor... Bu örnek bize, bir kez daha ekonomik büyümenin, kalkınma başlıkları ile, demokratikleşmeyle ve hukuk devleti ile nasıl iç içe olduğunu gözlemlene olanağı verdi. Başta gelir dağılımı olmak üzere bu sene tüm bu alanlarda yürüttüğümüz çalışmalarımızın ne kadar da yerinde olduğunu bir kez daha görüyoruz. Bağımsız ve gönüllü bir iş dünyası temsil örgütü olarak bu konularda çalışmaya, fikir ve politika üretmeye devam edeceğiz.

TÜSİAD olarak bugün hem iş dünyasına hem kamuya hem de sivil topluma sesleniyor, bir araya gelerek çözüm önerilerini tartışmaya ve bu uzun soluklu mücadelede işbirliği yapmaya davet ediyoruz. Bugünkü seminerin ülkemizde rüşvet ve yolsuzlukla mücadele yolunda atılacak ortak adımlara ek bir vesile olmasını temenni ediyor, özellikle 2015 yılında, Türkiye'nin G20 ev sahipliğine yakışır, tüm dünyaya örnek olabilecek uygulanabilir evrensel niteliğe haiz "yolsuzlukla mücadele" politikaları geliştirebileceğimize kalben inanıyoruz.